

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Høring over udkast til undtagelse af selskaber fra lov om offentlighed i forvaltningen Sagsnr.: 2013-11559

Forslag til Retspolitisk Forenings høringssvar på bekendtgørelser om undtagelse af offentligt ejede selskaber i medfør af offentlighedslovens § 4 stk.2.

Retspolitisk Forening har modtaget en række udkast til bekendtgørelser, der undtager offentligt ejede selskaber fra offentlighedslovens anvendelsesområde. Bestemmelsen i lovens § 4 stk.1 er ny og peger derfor på en udvidelse af offentlighedens adgang til aktindsigt.

Offentlighedskommissionen begrundede inddragelsen af disse selskaber med en offentlig ejerandel på mere end 75 % således:

”Udlægningen af de nævnte opgaver fra den offentlige forvaltning til offentligt ejede selskaber, indebærer imidlertid, at offentlighedens, herunder pressens adgang til gennem reglerne om aktindsigt at følge med i løsningen af de enkelte opgaver og ressourceforbruget i forbindelse hermed, afskæres eller begrænses væsentligt, idet offentlighedsloven efter den gældende ordning ikke finder anvendelse i forhold til sådanne selskaber, jf. pkt. 6.5 ovenfor. Muligheden for indsigt i varetagelsen af driften af opgaver på en række centrale samfundsområder bliver hermed forringet i forhold til, hvad der var gældende, da opgaverne blev udført af forvaltningen. (Bet. S. 305).”

Det må derfor antages at være hovedreglen, at ikke børsnoterede selskaber, der er omfattet af de nævnte ejerandelskriterier skal være omfattet af reglerne om aktindsigt samt, at undtagelser fra disse regler bl.a. kan begrundes i hensynet til konkurrence på markedet. Offentlighedslovsforslagets bemærkninger til undtagelsesbestemmelsen i § 4 stk.2 fastlægger to betingelser for at undtage selskaber

1. at selskaberne udfører opgaver, der ikke har karakter af traditionel forvaltningsvirksomhed,
2. at selskaberne udøver virksomhed, der i altovervejende grad er konkurrenceudsat. Afgørelsen heraf må bero på en konkret bedømmelse i hvert enkelt tilfælde.

Foreningen forstår offentlighedskommissionen således, at begge betingelser skal være opfyldt, for at der kan foretages undtagelser. (Bet. 1510 s. 309).

Foreningen har modtaget høringsanmodninger fra Indenrigs- og Økonomiministeriet, Transportministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet og Finansministeriet. Det fremgår af dagspressen, at omkring 60 selskaber foreslås undtaget i medfør af lovens § 4 stk. 2.

Foreningen har ingen mulighed for at gå ind i en nærmere vurdering af, hvorvidt hvert enkelt af de i bekendtgørelsesudkastene nævnte selskaber opfylder de angivne betingelser, men skal generelt bemærke, at det samlede antal selskaber, der foreslås undtaget, forekommer så højt, at undtagelsesbestemmelsen i lovens § 4 stk. 2 antager karakter af hovedregel i klar modstrid med offentlighedskommissionens tilkendegivelser.

Foreningen skal endvidere pege på, at det fortsat efter selve offentlighedsloven er muligt efter konkrete vurderinger at undtage dokumenter mv. fra aktindsigt i helt eller delvist offentligt ejede selskaber i de sagstyper, der angår interne beslutningsprocesser, konkurrence- og forretningsforhold. En total udelukkelse af aktindsigt ved at opregne selskaberne på de tilsendt bekendtgørelsesforslag forekommer således overdrevent og til skade for rimelig mulighed for offentligt indsigt i disse selskaber, altså et demokratisk og retssikkerhedsmæssigt tilbageslag.

Foreningen skal dog fremhæve et par eksempler på undtagelser inden for Transportministeriets, Finansministeriets og Kulturministeriets område:

A. Transportministeriet.

Det forekommer ikke indlysende, at eksempelvis Bornholmstrafikken A/S, BroBizz A/S samt DSB Øresund A/S skulle være i alt overvejende grad konkurrenceudsat, bortset fra de situationer, hvor opgaverne skal udbydes. I sådanne situationer kunne der foretages en undtagelse i medfør af offentlighedslovens § 33 nr.3.

B. Finansministeriet.

Det forekommer ikke indlysende, at eksempelvis Dong Energy A/S samt en række af selskabets datterselskaber er konkurrenceudsat i et sådant omfang, at en undtagelse af selskaberne i deres helhed skulle være påkrævet. For så vidt angår situationer, hvor selskaberne konkurrerer som led i et offentligt udbud finder foreningen som anført under A, at der kan foretages undtagelser i medfør af lovens § 33 nr.3.

Foreningen bemærker endvidere, at Finansministeriet tilsyneladende ikke er opmærksom på, at Dong Energy A/S er omfattet af den gældende offentlighedslovs § 1 stk.2. Denne bestemmelse er videreført i den nye offentlighedslovs § 3 stk. 2. Foreningen stiller sig derfor også af denne grund uforstående over for Finansministeriets forslag om undtagelse efter § 4 stk.2.

C. Kulturministeriet.

Her foreslås, at hele TV2-koncernen inklusive datterselskaber undtages. Retspolitisk Forening har ikke modtaget nogen høringsanmodning fra Kulturministeriet. Foreningen forstår ikke dette. Ganske vist er TV2 i væsentligt omfang finansieret af reklameindtægter. Dette kan dog næppe i sig selv føre til så vidtgående en undtagelse, men højst til, at aktindsigt i koncernenes overvejelser over reklamestrategier, metoder samt økonomiske overvejelser og beregninger undtages i medfør af lovens § 33 nr.3.

Retspolitisk Forening skal afslutningsvis bemærke, at de standardiserede begrundelser, der er anført i høringsbrevene, kun henviser til, at det er ministeriets opfattelse, at betingelserne om konkurrenceudsættelse og fravær af traditionel forvaltningsvirksomhed er opfyldt. Der kunne med rimelighed argumenteres for, at eksempelvis Bornholmstrafikken, DSB og Dong udfører opgaver svarende til faktisk forvaltningsvirksomhed.

Det er således ikke muligt nærmere at bedømme, hvorvidt ministeriernes opfattelse er holdbar.

København, den 8. november 2013

Bjørn Elmquist
formand

Leif Hermann
bestyrelsesmedlem